

“Hij liegt als een kiezentrekker”

In de voor u liggende juli/augustuseditie treft u een keur aan interessante artikelen, ik neem ze alvast kort met u door.

In de succesvolle serie 'Cariëspreventie in historisch perspectief' van onze collega Huib Kalsbeek gaat het in deze aflevering over de behandeling van kindergebitten vroeger en nu. Het kindergebitt was toen al een belangrijk onderwerp en dat is het nog steeds. Er lijkt een verschuiving plaats te vinden van restaureren naar cariës management: de ouders moeten zelf voor de preventie van cariës bij hun kind zorgen. In het verleden heerste het idee dat vroegtijdige behandeling van carieuze melkmolaren het blijvend gebitt zou beschermen tegen verdere carieuze aantastingen. De schooltandarts werd ingevoerd, daarna kwam daarna de jeugdandverzorging. En over preventie gesproken: in 1961 was er een experiment met intensieve voorlichting aan de ouders, maar waarin geen effect kon worden aangetoond op het gemiddeld aantal dmft.

Tegenwoordig neigt men naar het idee dat de tandarts carieuze gebitselementen kan restaureren, maar als restauratie niet mogelijk is kan de tandarts ervoor kiezen het gebitselement te beslijpen. De volledige 'sanering' van het melkgebitt door extractie van niet meer te restaureren gebitselementen is ook op de helling gekomen.

Spierziekte, longabces en zwelling

U heeft vast wel eens een patiënt in de stoel gehad met een spierziekte. Op pagina 375 gaan we in op myasthenia gravis, een spierziekte met een brede variatie aan symptomen, soms is er alleen sprake van zakkende oogleden en in ernstige gevallen zijn alle spieren aangedaan. De ziekte wordt daardoor niet altijd snel gediagnosticeerd. Maar de ziekte heeft een verraderlijke kant. Verschillende triggers zoals stress en pijn kunnen een acute myasthenia gravis crisis uitlokken met een levensbedreigende ademhalingsstoornis waarbij tijdelijke kunstmatige beademing nodig is. Vooral de eerste 3 jaar van de ziekte kan dit voorkomen en 1 op de 5 myasthenia gravispatiënten maakt zo een crisis door. In 4-9% van de gevallen is zo een crisis zelfs fataal. Het is dus van belang dat u weet wat myasthenia gravis is en welke risico's een dergelijke patiënt loopt bij stress in de tandartspraktijk.

Regelmatig zien we mensen die jarenlang niet naar de tandarts zijn geweest en hun gebitt hebben verwaarloosd. Ze hebben zichtbaar lange tijd hun tanden niet gepoetst en hun gebitselementen zijn diep aangetast, in veel gevallen

zonder dat ze echt kiespijn hebben. Ze denken dat het zo een vaart niet zal lopen, maar toch kan deze slechte mondhygiëne onverwacht tot complicaties leiden. De anaerobe bacteriën die in grote aantallen in de mond aanwezig zijn worden makkelijk ingeademd en dat kan leiden tot een longontsteking of zelfs een levensbedreigend longabces, zoals in de besproken casus.

Als we patiënten zien met gezwollen tandvlees denken we aan een relatie met medicijnen. Niet alleen esthetisch is gezwollen tandvlees een probleem, ook de gebitsreiniging wordt bemoeilijkt. In het artikel in de serie 'Medicamenten en mondzorg' wordt uitgelegd dat deze zwelling wordt veroorzaakt door een gestoorde functie van fibroblasten. Het betekent dat ook elders in het lichaam deze fibroblasten een gestoorde functie kunnen hebben waardoor ook daar ontstekingen en zwellingen kunnen ontstaan. Medicatie die deze functiestoornis van fibroblasten kan opheffen zou dus mogelijk ook elders in het lichaam gunstig kunnen uitwerken.

Dubieuze faam

Tot slot wil ik u attenderen op het verhaal in de rubriek 'Geschiedenis en tandheelkunde', over de vele afbeeldingen die bestaan van extraherende tandmeesters. Ze moeten vooral gezien worden als een voorstelling met een boodschap voor de toeschouwer. De tandmeesters uit die tijd hadden een dubieuze faam, getuige het gezegde *“Hij liegt als een kiezentrekker”*.

En wist u dat van de Heilige Appolonia, (derde eeuw voor Chr.) haar tanden werden getrokken om haar te dwingen haar monotheïstische geloof op te geven? Door deze marteling werd zij beschermvrouwe, niet alleen voor tandartsen maar vooral ook voor de lijdende aan kiespijn.

Drs. Aad M. van Luijk,
redacteur

